

Saksframlegg

Dato: 27.08.2026

Arkivreferanse: 2026/43330-4

Saksbehandler: Morten Meland

Avdeling: Energi og miljø

Høring av justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev fra NVE for justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget
- 2 Saksframlegg FU-sak 214/2024
- 3 Saksprotokoll FU sak 214/2024
- 4 Saksframlegg FU-sak 4/2026
- 5 Saksprotokoll FU sak 4/2026

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget, i Ullensvang kommune og Suldal kommune. Bakgrunnen er at NVE høsten 2024 gjennomførte høring av «Røldal-Suldal-Kraft – vilkårsrevisjon og søknad om nye kraftverk». Fylkesutvalget i Rogaland gav sin høringsuttalelse i FU-sak 214/2024. Etter avsluttet høring satte NVE krav til

Lyse Kraft om å foreta ytterligere undersøkelser av konsekvenser for villrein i forbindelse med søknad om pumpekraftverkene Novle 2, Røldal 2 og Kvanndal 2 i Røldal-Suldalsvassdraget, grunnet innspill fra flere kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere og andre. Tilleggsutredningen for villrein ble sendt på høring, der fylkesutvalget i Rogaland gav sin høringsuttalelse med vedtak i FU-sak 4/2026 den 20.1.2026.

På bakgrunn av dette har nå NVE sendt på høring justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget. Det er foretatt flere endringer i den justerte søknaden, blant annet er Novle 2 pumpekraftverk tatt ut av utbyggingsplanene, samtidig som planlagt effekt og slukeevne i Røldal 2 pumpekraftverk er økt. For innsjøen Holmavatnet åpner Lyse Kraft for å sette restriksjoner på pumping av vann i nærmere definert periode vinterstid.

Fylkesdirektøren ser i tråd med tidligere vedtak positivt på oppgradering av vannkraftsystemet i Røldal-Suldal. Fylkesdirektøren vurderer at endringene i den justerte søknaden innebærer en forbedring av prosjektet. Det er særlig positivt at Lyse Kraft har lagt til grunn den opparbeidede kunnskapen fra tilleggsutredningen for villrein i utarbeidelsen av den justerte søknaden. I tillegg er det positivt at endringene i den justerte søknaden bidrar til stor reduksjon i masseoverskudd i prosjektet.

Fylkesdirektøren er positiv til justeringene for Holmavatnet, men mener at det bør foreligge et mer konkret og forpliktende funksjonsbasert manøvreringsregime, som kan dokumentere at driften sikrer villreinens beite- og trekkmuligheter, samt ivaretar allmennhetens muligheter til ferdsel.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Fylkesutvalget viser til tidligere høringsuttalelser. Rogaland fylkeskommune ser fortsatt positivt på oppgradering av vannkraftsystemet i Røldal-Suldal.
2. Av hensyn til klima og miljø er det positivt at det i den justerte søknaden planlegges for økt effekt i Røldal 2 pumpekraftverk i stedet for at Novle 2 pumpekraftverk etableres.
3. Det bør foreligge et mer konkret og forpliktende funksjonsbasert manøvreringsregime for Holmavatnet.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Mette Fossan

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ved brev av 17.06.2026 sendt på høring justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget, Ullensvang og Suldal kommuner, Vestland og Rogaland fylker.

Rogaland fylkeskommune har tidligere gitt to høringsuttalelser til prosjektet: «Røldal-Suldal-Kraft – vilkårsrevisjon og søknad om nye kraftverk» (FU-sak 214/2024) og «Tilleggsutredning for villrein ved nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget» (FU-sak 4/2026). Høringsuttalelsene er vedlagt saken.

Justert søknad fra Lyse Kraft med vedlegg er vedlagt saken. Saksdokumentene kan i sin helhet leses på [NVE sine nettsider](#).

Problemstilling

Fylkesutvalget bes ta stilling til høringsuttalelse om justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget.

Saksopplysninger

Høsten 2024 hadde NVE høring av «Røldal-Suldal-Kraft – vilkårsrevisjon og søknad om nye kraftverk». Rogaland fylkeskommune gav sitt høringssvar i FU-sak 214/2024. Saksdokument og vedtak er vedlagt saken.

Etter avsluttet høring satte NVE krav til Lyse Kraft om å foreta ytterligere undersøkelser av konsekvenser for villrein i forbindelse med søknad om pumpekraftverkene Novle 2, Røldal 2 og Kvanndal 2 i Røldal-Suldalsvassdraget, grunnet innspill fra flere kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere og andre. Tilleggsutredningen for villrein ble sendt på høring, denne ble behandlet i FU-sak 4/2026. Saksdokument og vedtak er vedlagt saken.

NVE har nå sendt på høring justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget. Bakgrunnen for justeringene er ifølge Lyse Kraft oppgitt å være det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for villreinens arealbruk og teknisk modning av kraftverks- og nettløsninger. Målet har ifølge Lyse Kraft vært *«å finne en løsning som ivaretar hensynet til villrein, miljø og samfunn, samtidig som samfunnsnyttene og*

prosjektets realiserbarhet opprettholdes". Det er foretatt flere endringer i den justerte søknaden. De viktigste endringene i den justerte søknaden er oppsummert under.

Novle 2 og Røldal 2 (vestre vassdrag)

Novle 2 mellom Votna og Valldalsmagasinet i Vestland fylke i det som omtales som «vestre vassdrag», er tatt ut av utbyggingsløsningen. I stedet er det lagt opp økt slukeevne og installert effekt i Røldal 2 (Vestland fylke), der den planlagte effekten økes fra 292 MW til 418 MW. Lyse Kraft beskriver at dette i sum vil bidra til en økning av installert effekt i vestre vassdrag samtidig som samlet anleggsomfang blir mindre og deponivolum reduseres for prosjektet, sammenlignet med opprinnelig søknad.

Kvanndal 2 (østre vassdrag)

I «østre vassdrag» som i hovedsak ligger i Rogaland fylke, opprettholdes de tidligere omsøkte løsningene i stor grad. Den mest vesentlige endringen er at det for innsjøen Holmavatnet gis åpning for å foreslå restriksjoner på pumping av vann i nærmere definert periode vinterstid. Lyse Kraft oppgir dette som et tiltak av hensyn til villreinens bruk av området. Lyse Kraft beskriver at det kan være aktuelt å fastsette vilkår bygget på følgende hovedelementer:

- «Ingen pumping til Holmavatnet i perioder der de naturgitte forholdene ligger til rette for islegging. Vurderingen bør bygge på temperatur, vind, hydrologiske observasjoner og tilgjengelige prognoser.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillates innenfor nærmere fastsatte rammer. Det bør da ikke forekomme mer pumping enn produksjon samlet over en kalenderuke. Pumpet volum per døgn bør i tillegg begrenses, slik at pumpingen maksimalt tilsvarer en vannstandsøkning i Holmavatnet på 10 cm per døgn ved gjeldende fyllingsgrad.
- Vurderinger knyttet til innfrysing, islegging og oppfølging av manøvreringen bør dokumenteres og kunne oversendes vassdragsmyndigheten ved behov.»

Masser og deponier

Som følge av at Novle 2 (vestre vassdrag) er tatt ut av utbyggingsløsningen, vil deponivolumet her reduseres med ca. 500 000 m³ og arealinngrepene reduseres. Deponiet ved Kvanndalsfoss for Kvanndal 2 (østre vassdrag) reduseres med 125 000 m³. Videre fremgår det fra den reviderte søknaden fra Lyse Kraft at plasseringen av deponiet ved Håmo er justert, og at anslått deponivolum øker med 13 000 m³. Samlet sett vil den justerte utbyggingsløsningen bidra til en betydelig reduksjon i deponivolum.

Nettløsning

Det er foretatt mindre tekniske justeringer vedrørende nettløsning.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkeskommunen har myndighet til å gi uttalelse og til å fremme innsigelse til konsesjonssøknader innenfor egne fylkesgrenser, jf. energiloven § 2-2. I tillegg er Rogaland fylkeskommune vannregionmyndighet med ansvar for alle vannforekomstene i utbyggingen ettersom de inngår i Rogaland vannregion. Fylkesdirektøren har i denne saken vurdert regionale interesser i forhold til temaene vannmiljø og fisk, villrein, natur, massehåndtering, kulturminner og kulturmiljø, og friluftsliv.

Fylkesdirektøren viser innledningsvis til at Fylkesutvalget gjennom tidligere vedtak har tatt stilling til den opprinnelige vilkårsrevisjonen og søknaden om nye kraftverk, samt regionale interesser i forhold til temaet kraftbehov. Det framkommer tydelig at Rogaland fylkeskommune er positiv til utbyggingen.

Med en økning på hele 700 MW effekt fra regulerbar kraft er det et prosjekt av stor strategisk betydning for kraftsystemet både regionalt og nasjonalt. Det er derfor gledelig at den justerte søknaden innebærer en noe høyere installert effekt enn den opprinnelige søknaden.

Fylkesdirektøren vil berømme Lyse Kraft for at de er tydelige på at tilleggssutredningen for villrein, og den opparbeida kunnskapen fra dette arbeidet, har vært et sentralt premiss for utarbeidelse av den justerte konsesjonssøknaden. I

denne saken vil fylkesdirektøren kommentere og vurdere de foreslåtte endringene til de ulike delene av utbyggingsplanene. Fylkesdirektøren viser til tidligere høringssvar for resten av søknaden til Lyse Kraft.

Novle 2 og Røldal 2 (vestre vassdrag)

Novle 2 og Røldal 2 er lokalisert i Vestland fylke, men vannforekomstene tilhører Rogaland vannregion. Fylkesdirektøren vil likevel trekke frem at fjerning av Novle 2 fra utbyggingsplanene vil redusere deponivolumet med om lag 500 000 m³, og begrense nødvendig mottaksareal for masser og redusere klimagassutslipp i forbindelse med anleggsarbeidet, da dette har betydning for den samlede påvirkningen av prosjektet. I tillegg vil en økning av planlagt effekt for Røldal 2 i sum bidra til en økning av installert effekt i vestre vassdrag. Ifølge [Tilleggsvurderinger miljø og samfunn II](#) vil ikke konsekvensene av de foreslåtte justeringene for fisk og vannmiljø forverres nok til at konsekvensgraden endres for vestre vassdrag. Fylkesdirektøren stiller seg derfor positiv til at Novle 2 er tatt ut av utbyggingsplanene av hensyn til den samlede belastningen i prosjektet.

Kvanndal 2 (østre vassdrag)

I «østre vassdrag» er den mest vesentlige endringen at det for innsjøen Holmavatnet gis åpning for å foreslå restriksjoner på pumping av vann i nærmere definert periode vinterstid. Lyse Kraft oppgir dette som et tiltak av hensyn til villreinens bruk av området.

Fylkesdirektøren viser til vedtakspunkt 2 i FU-sak 4/2026 (tilleggsutredning for villrein):

«Fylkesutvalget ber videre om at det i den videre konsesjonsprosess legges vekt på å finne gode avbøtende tiltak som kan gi økt mobilitet for villreinstammen, og for allmenhetens ferdsel vinterstid på Holmavatnet.»

På bakgrunn av dette vurderer fylkesdirektøren det som særskilt relevant å vurdere den delen av konsesjonssøknaden som omhandler Holmavatnet for Kvanndal 2.

I den reviderte søknaden beskriver Lyse Kraft et generelt forslag til et funksjonsbasert pumperegime av hensyn til villrein, for å opprettholde pumping av

vann gjennom vinteren ved Holmavatnet. Fylkesdirektøren vurderer intensjonen med forslagene som gode, men det er usikkerhet knyttet til om den foreslåtte løsningen fra Lyse Kraft nødvendigvis er konkret og forpliktende nok til at de med sikkerhet vil oppfylle formålet, som oppgis til å være *«å legge til rette for islegging når klimatiske forhold tilsier dette, og å sikre at manøvreringen i perioden etter at stabilt isdekke er etablert skjer med særlig hensyn til villreinens bruk av området.»*

Fylkesdirektøren ser positivt på at det skjer løpende kunnskapsoppdatering på feltet, blant annet gjennom prosjektet [«EnviPump»](#) som Lyse Kraft viser til. Likevel vurderer fylkesdirektøren at det ut fra føre-var prinsippet er knyttet stor usikkerhet til hvordan et pumpekraftverk vil påvirke isforholdene ved Holmavatnet, samt de framtidige isforholdene på Holmavatnet, slik Sintef påpeker i [notat datert 08.12.2025](#). I høringen til den opprinnelige konsesjonssøknaden, samt for tilleggsutredningen for villrein, fremmer Statsforvalteren i Rogaland, som er forvaltningsmyndighet for villrein, et forslag om pumpestans i perioden 1. desember – 31. mars. Et slikt vilkår vil etter fylkesdirektørens vurdering trolig være den mest kraftfulle løsningen for å bedre villreinens beite- og trekkmuligheter, men vil samtidig legge betydelige begrensninger på hvor stor fleksibilitet kraftverket kan bidra med på vinteren.

Et viktig premiss for når pumping kan tillates bør være at eventuelle fastsatte terskelverdier for temperatur og lignende relevante parametere er faglig forankret og tilstrekkelig dokumentert. Eventuelle absolutte krav til restriksjoner på pumping innenfor gitte tidsrom bør være grundig vurdert. I lys av et stadig mildere og skiftende klima med hyppigere tilfeller av nedising av viktige beitearealer knyttet til mildværsperioder om vinteren, mener fylkesdirektøren at prinsippet om samlet belastning for villrein bør være tungtveiende i vurderingen av saken. Fylkesdirektøren kan ikke se at det per i dag foreligger tilstrekkelig dokumentasjon for at et funksjonsbasert pumperegime bidrar til tilstrekkelig islegging, som også sikrer at pumping ikke svekker et etablert isdekke. Et mer konkret og forpliktende funksjonsbasert manøvreringsregime for Holmavatnet, vil bedre sikre villreinens beite- og trekkmuligheter, i tillegg til å ivareta allmennhetens muligheter til ferdsel.

Masser og deponier ved Håmo

Den justerte søknaden fra Lyse Kraft bidrar til et samlet redusert masseoverskudd, som følge av at Novle 2 (vestre vassdrag) er tatt ut av utbyggingsløsningen.

Redusert masseoverskudd er positivt og i tråd med prinsippene i ressurspyramiden og nasjonale føringer for sirkulær ressursbruk.

Selv om det samlet sett er en reduksjon i masseoverskuddet, vil en endring av plassering av deponi og økt mengde masse som skal deponeres på Håmo medføre en betydelig endring i landskapet, med en mindre god landskapstilpasning enn i opprinnelig utredning. I tilleggsvurderingen er Statnetts planlagte transformatorstasjon med omlegging av ledninger inn mot Håmo, tatt inn som 0-alternativ. Som følge av dette er konsekvensgraden for deponi på Håmo vurdert til å bli noe lavere. Samlet sett vil de ulike tiltakene medføre store endringer av landskapet ved Håmo, som også inngår i et areal som er definert som kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse (KULA-området Hylsfjorden og Suldalsvatnet i Riksantikvarens rapport fra 2021). Det er imidlertid vanskelig å vurdere de samlede virkningene av alle tiltakene uten at det foreligger mer konkret informasjon om Statnetts planer i området.

Fylkesdirektøren mener i denne sammenhengen det er uheldig at tilleggsvurderingen legger Statnetts uavklarte planer for ny transformatorstasjon ved Håmo til grunn i 0-alternativet, uten at de samlede belastningene blir tilstrekkelig vurdert. Dette er etter fylkesdirektørens forståelse ikke i tråd med etablert KU-metodikk (Miljødirektoratets veileder M-1941).

Nettløsning

Fylkesdirektøren har ikke merknader til endringer for nettløsning.

Kulturminner og kulturmiljø

Når det gjelder forholdet til kulturminner og kulturmiljø, viser fylkesdirektøren til høringsinnspillet Fylkesutvalget i Rogaland gav 26.11.2024, med vedtak i FU-sak 214/2024. Fylkesdirektøren minner om at det må gjennomføres arkeologiske registreringer både på land og i vann før det kan gis en endelig uttalelse til søknad om nye kraftverk, og at det også bør gjennomføres nye og begrensede kulturminneregistreringer/-undersøkelser langs og i regulerte vann i tilknytning til vilkårsrevisjonen (jf. § 9 i kulturminneloven). Det gjøres også oppmerksom på at

hovedregelen er at undersøkelsesplikten skal oppfylles før konsesjon gis, men det er også mulighet for å gi konsesjon før dette er gjennomført.

Fylkesdirektøren har også innhentet en faglig vurdering fra Stavanger maritime museum som er vedlagt saken. Stavanger maritime museum peker på at dypere senkning i Holmavatnet i den nye løsningen (LRV fra kote 1048 til 1043) vil øke erosjonen og eksponeringen av kulturminner i strandsonen, og at det er behov for nye registreringer samt tilstandsvurdering av kulturminner under vann også i den utvidede reguleringssonen.

Vannmiljø

De fleste vannforekomstene som berøres av tiltaket er betydelig påvirket av eksisterende regulering. Fylkesdirektøren minner i den anledning om det er viktig å unngå ytterligere forringelse av vannmiljø for de berørte vannforekomstene og viser her til «Regional vannforvaltningsplan for Rogaland vannregion 2022-2027» og vannforskriften, som begge gir føringer for å unngå forringelse av vannforekomstene. Fylkesdirektøren legger derfor til grunn at NVE må vurdere omsøkt endring konkret opp mot vannforskriften §§ 4 og 12.

Friluftsliv

Fylkesdirektøren viser til høringsinnspillet Fylkesutvalget i Rogaland gav 26.11.2024, med vedtak i FU-sak 214/2024. De planlagte kraftverkene inngår i friluftsområder med stor verdi både for lokale og tilreisende som bruker området til fotturer, skigåing, jakt og fiske. Friluftslivskvalitetene er tett knyttet til opplevelsen av urørt natur, samt stabile forhold i vann og vassdrag da deler av områdene er svært populære vinterutfartsområder. Friluftssinteressene bør hensyntas også i den videre behandlingen av saken og at det bør stilles krav til at utbyggingen planlegges på en slik måte at man reduserer negative konsekvenser for friluftsliv i størst mulig grad.

Konklusjon

Fylkesdirektøren ser, i tråd med tidligere vedtak, positivt på oppgradering av vannkraftsystemet i Røldal-Suldal. Tiltaket er av stor strategisk betydning for utviklingen av kraftsystemet, både regionalt og nasjonalt, samtidig som det innebærer store og langsiktige konsekvenser for natur og landskap.

Fylkesdirektøren vurderer at endringene i den justerte søknaden samlet sett har forbedret prosjektet. Det er særlig positivt at Lyse Kraft har lagt til grunn den opparbeidede kunnskapen fra tilleggsutredningen for villrein i utarbeidelsen av den justerte søknaden.

I tillegg er det positivt at endringene i den justerte søknaden bidrar til reduksjon i masseoverskudd i prosjektet. For innsjøen Holmavatnet i Kvanndal 2 gis det åpning for å foreslå restriksjoner på pumping av vann i nærmere definert periode vinterstid av hensyn til villreinens bruk av området. Fylkesdirektøren er i utgangspunktet positiv til denne justeringen, men mener at det bør foreligge et mer konkret og forpliktende funksjonsbasert manøvreringsregime for Holmavatnet som kan sikre villreinens beite- og trekkmuligheter og ivareta allmennhetens muligheter til ferdsel.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.